

Népszámlálás után, tisztújítás előtt

Ülésezett a zsinat

- Szöveg és fotó: Vitális Judit

A Magyarországi Evangélikus Egyház XI. Zsinata azt kéri a jövő évben esedékes tisztújításra készülő jelöltektől, „hogy fogalmazzák meg az egyház missziós szolgálatára és szervezeti felépítésére vonatkozó javaslataikat a népszámlálás eredményének fényében”. Az örök élet vasárnapja előtt egy nappal, november 25-én Budapesten, az országos iroda kápolnájában megtartott ülésen az összeírás tanúságainak elemzése mellett a 2024. évi költségvetésről, az ifjúság és elköteleződés tematikus évről, valamint a lelkészutánpótlás kezelésének kérdéséről is egyeztettek a küldöttek.

A reménység hetének utolsó napján megtartott zsinati ülészakra a nyitóáhitat textusául Aradi András a „*Mert mindnyájunknak leplezetlenül kell odaállnunk Krisztus ítélőszéke elé...*” (2Kor 5,10) ígét választotta. A földi élet lezárása, és hogy majdan „mezítelenül” számot kell adnunk róla, csak addig tűnik félelmetesnek, míg fel nem ismerjük, hogy ez valójában „örömteli találkozást jelent azzal, aki megígérte, hogy vár minket ölelő, szerető karjaiban” – fogalmazott a zsinat lelkészi alelnöke. Az ülészak várható napirendi pontjaira utalva kiemelte: sokan gondolják, hogy a népszámlálási adatokban megmutatókozó fogyatkozás ítélet afölött, amit tesz és ahogyan munkálkodik az egyház, de az a reménységünk, hogy az egyház jelene és jövője is Isten kezében van. „Igazi feladatunk, hogy benne reménykedve megmaradjunk az ő szeretetében.”

Keczkó Szilvia személyében az Északi Egyházkerület új küldöttjét köszöntötte a zsinat. A Budahegyvidéken szolgáló lelkész Pethő Judit helyére érkezett, aki azért mondott le zsinati tagságáról, illetve jegyzői tisztéről, mert a nyár folyamán szolgálati helyet váltott, és immár a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület kötelékébe tartozik. A megüresedett lelkészi jegyzői tisztre egy jelölés érkezett; Gerlai Pált nyílt szavazással – egyetlen tartózkodás mellett – választották meg.

Az eskütetelek után a zsinati elnökség, valamint a bizottságok számoltak be munkájukról, továbbá a zsinati küldöttek ellenvetés nélkül elfogadták az ülészak napirendjét.

„Hol van a te testvéred?”

Mióta szeptember végén nyilvánossá váltak a 2022. évi népszámlálás [vallásra vonatkozó adatai](#), azóta számos [fórumon](#) foglalkoztak már azzal, hogy milyen tanulságokat kell levonni belőlük, illetve a jövőre nézve milyen feladatok meghatározása szükséges. Így Fábri Györgynek, az Északi Egyházkerület felügyelőjének az ismertetése nyomán elemezték már a számokat például az országos presbitérium és az esperesi tanács ülésén, továbbá a [felügyelők országos konferenciáján](#) is. A zsinat elé tárt előterjesztésbe már az ezeken az egyeztetéseken elhangzott szempontokat is próbálta integrálni Fábri György.

„Hol van a te testvéred?” – ezzel a kérdéssel vezette be előadását. Mint mondta, az adatok nyomán végső soron azt kell végiggondolnunk – egyenként és egyházként is –, hogy hitelesen tudjuk-e közvetíteni Krisztus hívó szavát, életünkkel róla teszünk-e bizonyosságot, döntéseinkben őt képviseljük-e. „Nézzük meg, hogyan tudjuk megtisztítani azt a szélcsatornát, amin a Szentlélek fúj, amikor akar, de legalább mi ne legyünk az akadályai” – fogalmazott.

A népszámlálás módszertanát és a konkrét számokat érintve arról szólt, hogy az összeírás adatai egybeesnek a saját népmozgalmi adatainkkal, sőt a nemzetközi trendekkel is, mert a német egyház csökkenése is közel hasonló mértékű volt az elmúlt időszakban.

Rámutatott, hogy pusztán demográfiai okokkal nem lehet magyarázni az evangélikusok létszámárányának 17,94 százalékos csökkenését, lévén, az összlakosság tekintetében annak aránya csupán 3,46 százalékos.

A korosztályi adatok azt mutatják, hogy a magukat evangélikusnak vallók 37,62 százaléka a hatvan év felettiek közé tartozik; ez az összlakosságra vetített átlaghoz képest is tíz százalékkal magasabb. A legnagyobb, 35 százalékos veszteséget pedig a húsz és negyven év közöttiek között könyvelhettük el.

A területi tendenciákat nem egyház-, hanem vármegyékben tárta a zsinat elé. Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok és Pest vármegyében 10 százalék alatti, míg Borsod-Abaúj-Zemplén, Komárom és Baranya vármegyében 25 százalék körüli, Békésben pedig kicsivel 30 százalék feletti volt a csökkenés.

A települések egyötödében senki nem vallotta magát evangélikusnak, további egyötödében pedig csak egy vagy két ember. Mindössze a települések nyolc százalékán él legalább száz evangélikus, és összesen harmincegy olyan – bázisnak tekinthető – település van, ahol ezer fő feletti az evangélikusok száma. „A vallásosság egyre inkább a kistelepülésekre jellemző, ez erősíti a szórványosodást, a legnagyobb veszteségeket pedig pont a bázisainkon veszítettük el” – mutatott rá Fábri György.

Az iskolai végzettséggel összefüggésben elmondta, hogy a nagyobb felekezeteken belül továbbra is az evangélikusok között a legnagyobb a diplomások aránya (24,21 százalék).

Fábri György előterjesztésében külön is szólt a fiatalokról, itt a 2022. évi népszámlálás adatain túl a *Magyar Ifjúság 2020* jelentésben található számokra is hivatkozott. Mint elmondta, az evangélikus fiatalok 13,11 százaléka tartja magát vallásosnak az egyház tanítása szerint (a görögkatolikusoknál ez az arány 17,5 százalék), 58,20 százaléka a maga módján vallásos, 9,8 százalék nem tudja megmondani, vallásos-e, vagy sem, míg a 18,85 százaléka nem vallásos, vagy határozottan más véleményen van (ez a nagyobb felekezetek tekintetében nálunk a legmagasabb).

„Kedvenc”, a disztópia esetét bemutató ábrájára utalva – ez azt mutatja meg, hogy a jelenlegi tendencia folytatódása esetén mikorra fog el az evangélikus egyház – Fábri György azt hangsúlyozta, hogy a gyülekezeti (és nem a lelkesítő!) munka tudja ellensúlyozni vagy gyorsítani folyamatokat. A „belső misszió” szükségességéről szólva arra hívta fel a figyelmet, hogy a népszámlálás adatai szerint 176 ezer evangélikus van, saját névjegyzékeinkben 185 ezer embert tartunk nyilván, közülük 72 ezren fizetnek egyházfenntartói hozzájárulást, és 25 ezren járnak rendszeresen istentiszteletre. Emellett ötmillió ember él Magyarországon, akik a

maguk módján vallásosak. Kérdés, hogyan tudjuk úgy lefordítani Krisztus örökkévalóságát a ma nyelvére, hogy azzal őket is meg tudjuk szólítani.

Fábri György a személyes önvizsgálaton túl azt javasolta, hogy első lépésként helyben – települési, gyülekezeti szinten – is elemezni kell a számokat, és egybe kell vetni a tapasztalatokkal.

Levonni a következtetéseket

Az ülés folytatásában előbb egyházkerületenként egy-egy előzetesen felkért hozzászóló fogalmazta meg gondolatait.

Lackner Pál a pozitív adatokra koncentrált, így azt az öt járást sorolta fel, ahol nőtt az evangélikusok száma. Megállapította, hogy ezeken a területeken az elmúlt években intenzív gyülekezetplántálás folyt. Felhívta a figyelmet a nevelési-oktatási intézmények száma és a valóban elért gyerekek, fiatalok száma közti aránytalanságra. A fogyásra térve úgy fogalmazott: a lelkeszi munka és a gyülekezeti élet kritikája, ha az adott településen a létszámcsökkenést ugyanazzal a lelkeszettel és presbitériummal „érték el”. Ugyanakkor azt is hozzátette, hogy egyes területeken az evangélikusságra jellemző vállalkozókedv (értsd: nagyobb mobilitási hajlandóság) is szerepet játszhatott ebben. Szerinte valószínűsíthető, hogy a magyar állampolgárként külföldön élők között nagyobb lehet az evangélikusok aránya.

Tölli Balázs ehhez kapcsolódva arról szólt, hogy valóban, Sopron környékére is tízezzel érkeznek olyanok, akik a munkájuk miatt ott élnek, de valójában nem telepednek le. Kérdés, őket hogyan lehet megtalálni, elérni. A negyven évnél fiatalabbaktól – a korábban az evangélikus középiskoláinkban végzettektől – egyértelműen meg kellene kérdezni, hova tűntek, „mi a bajuk velünk”. Felvetette azt is, hogy vajon az egyházi aktivitás valóban azonosítható-e a templomba járással. Szerinte lehetőséget kell kínálni arra, hogy az egyház programszerűen jelen tudjon lenni az emberek életében ott és akkor, ahol és amikor szükség van rá.

Továbbgondolásra váró kérdéseket sorakoztatott fel a hozzászólásában ifj. Zászkaliczky Pál. Felvetette például, hogy a mostani struktúra megfelel-e a célra – Isten ügye és az emberek szolgálata –, vagy inkább a már bent lévők, illetve a hivatásosok érdekeit szolgálja. Az intézmények alkalmassága és indokoltsága tekintetében azt kérdezte, hogy azok csupán oktatnak vagy ápolnak, vagy továbbra is szolgálják-e a ránk bízottak üdvösségét. Ugyancsak kérdés formájában szorgalmazta a minőségi munka értékelését, a következménynélküliség megszüntetését, az adminisztrációs terhek csökkentését, a kánaáni nyelv használata helyett a szekularizált emberek nyelvén való szólást és a missziói szempontoknak alárendelt lelkészképzést.

A hozzászólások során Krámer György országos irodaigazgató arról szólt: mindenképpen meg kell találni a formáját annak, hogy ez a téma a felszínen maradjon, és változásokat tudjon hozni az egyház életében.

Fabiny Tamás elnök-püspök egyebek mellett a „maga módján vallásosok” helyzetébe próbálta beleképzelni magát: talán csak azért mondják ezt magukról, mert például azt feltételezik, hogy az egyház tanítása szerint vallásos emberek sosem kételkednek, és szó szerint értik a hatnapos teremtetést?

Kendeh Gusztáv azt a nehézséget osztotta meg, hogy gyülekezetében az előző tisztújításkor kifejezetten törekedtek a fiatalabb, negyven–ötven év közötti presbiterek bevonására, de ők

élethelyzetükből adódón igen hamar kikoptak, és nem tudtak ennyi időt és energiát szánni az egyházra. Nagy feladatként nevezte meg továbbá a vidékről a nagyvárosokba, illetve a nagyvárosokból az agglomerációba kiköltözők felkutatását, utánkövetését.

Próhle Gergely országos felügyelő – részben ifj. Zászkaliczky Pál hozzászólására reagálva – emlékeztette a zsinat tagjait, hogy a most felmerült kérdések legtöbbjével foglalkoztak már az elmúlt években, de azt is hozzátette: bizonyos esetekben talán „cselekvésképtelen” volt a működésük, és visszaretentek a határozott állásfoglalástól. Ha eddig nem hoztak döntéseket bizonyos kérdésekben, akkor a ciklus hátralévő részében várhatóan már nem fogják megoldani ezeket. Ezért azt javasolja a zsinatnak: a következő ciklusban országos tisztségre jelöltek felé fogalmazzák meg elvárásuként, hogy programjukba foglalják bele azon javaslatokat, amelyeket a népszámlálás eredményének fényében fontosnak gondolnak az egyház szolgálata és szervezeti felépítése szempontjából.

Ehhez kapcsolódva Hafenscher Károly, a zsinat lelkészi elnöke úgy fogalmazott: a kérdés voltaképpen az, hogy „meddig akarjuk mesterséges lélegeztetőgépen tartani a sok mindenben nem működő rendszerünket, és mennyire szeretnénk, ha a Szentlélek frissítené meg az egyház életét”. Szerinte három „t” betűs dologra van égető szükség: a tanítás és a tanítványi lét komolyan vételére, a tanúságtételre és a tevékenységre, vagyis a mások felé való szolgálatra.

Kondor Péter püspök óva intette a zsinatot attól, hogy most „belesüllyedjen” a struktúra kérdésébe, ugyanis nem a strukturális változásoktól lesznek többen a gyülekezetekben. A spirituális éhséggel bírókhoz a Krisztus-arcú egyház felmutatásán keresztül vezet az út.

Gáncs Péter nyugalmazott püspök, a missziói bizottság elnöke a gyülekezetplántálási stratégia újragondolásának szükségességére, valamint arra hívta fel a figyelmet, hogy szükség lenne az egymással párhuzamosan működő Evangélikus Missziói Központ és az országos iroda gyülekezeti és missziói osztálya kapcsán a feladatok és a küldetés meghatározására.

Tóth Attila a kis gyülekezetekben élő, az emberi számítás szerint fogyó közösségekhez tartozók aggodalmait hangosította ki. Sztrókay Attila egy evangélikus társkereső elindítását szorgalmazta. Roncz Béla az evangélikus tanítók, nevelők hiányával kapcsolatban arra emlékeztetett, hogy lett volna lehetőség tanítóképző átvételére, valamint arra is kitért, hogy szükség volna a középiskolában szolgáló iskolalelkészek részéről az egyetemi lelkészek felé történő adatszolgáltatásra.

Szemerei János püspök felhívta a figyelmet, hogy miközben az adatok mögötti okokat keressük, ne vonjunk le hamis következtetéseket. Ami biztos: küldetésünk a tanúságtétel, függetlenül attól, milyen a visszajelzés rá. „Az egyház nem kft., nem lehet előre prognosztizálni az eredményeket. Nem csak rajtunk múlnak a dolgok, oda kell fordulnunk ahhoz, akin sokkal inkább múlik” – fogalmazott.

Koháry Ferenc az idej tematikus év kapcsán hangsúlyozta, hogy a konfirmációra a jövőben is nagyon nagy hangsúlyt kell fektetni, mert ekkor alakul ki a legszorosabb kapcsolat a konfirmandus, a lelkész, a család és a gyülekezet között.

Aradi András emlékeztetett, hogy tisztában kell lennünk a körülöttünk folyó trendekkel, folyamatokkal. Lássuk meg – javasolta –, mi az, ami rajtunk múlik, és azokkal foglalkozunk, továbbá maradjunk meg beszélgető egyháznak.

Kalinczák Balázs szerint struktúraváltásra van szükség, de kérdés, „leszünk-e annyira bátrak, hogy lépünk, vagy marad minden”.

László Virgil – annak kapcsán, hogy milyen kevesen vannak az egyház tanítása szerint vallásos fiatalok – azt a kérdést tette fel, hogy vajon az evangélikus egyház lenne-e az, ami a leginkább identitáskrizisben szenved, vagy efelé halad? Arra bátorította a zsinatot, nézze meg a görögkatolikus gyakorlatot: „Ha van pozitív példa, akkor merjünk tanulni tőlük!”

Szabó Szilárd szerint „nyomorúságaink gyökere, hogy nem ott vagyunk, ahol az emberek vannak. Pál apostol a legforgalmasabb helyekre ment, nem a kis falvakat kereste.”

Lázárné Skorka Katalin lelkipásztori szempontot behozva arra hívta fel a figyelmet, hogy míg a zsinatban nagyon kevés a nő, addig a templomban sok nőtestvérrel találkozunk. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy amikor egy magasabb egyházkormányzati szinten operatív javaslatokat fogalmaznak meg, akkor figyelembe kellene venni azt is, hogy a konkrét cselekvés azokra fog hárulni, akik „gyerekeket nevelnek, idős szülőkről gondoskodnak, munkát látnak el, és mindeközben folyamatos lelkiismeret-furdalásban vannak”. Arról is szólt: szeretné, ha jobban imádkozó egyház lennénk.

Stermeczki András megerősítette, ami már elhangzott: szükséges lenne nyomon követni, ki hova megy továbbtanulni. és elköltözés után hol telepedik le.

A hozzászólásokat követően Fábri György újra hangsúlyozta: a hit megélésének felmutatása a legfontosabb feladat.

Az ülés végén a zsinat egy tartózkodás mellett határozatban rögzítette: „...elkötelezettnek érzi magát, hogy a megkapott adatokból levonja az evangélikus egyházra vonatkozó következtetéseket, s abból érdemi cselekvési tervet készítsen el, amely irányt mutat az egyházi élet jövőbeni alakítására mind a lelki élet, mind a szervezeti formák vonatkozásában.”

12/2023. (XI. 25.) zsinati határozat a népszámlálással kapcsolatos feladatokról

A Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinata a 2022. évi adatok megismerése és elemzése alapján elkötelezettnek érzi magát, hogy a megkapott adatokból levonja az evangélikus egyházra vonatkozó következtetéseket, s abból érdemi cselekvési tervet készítsen el, amely irányt mutat az egyházi élet jövőbeni alakítására mind a lelki élet, mind a szervezeti formák vonatkozásában.

A zsinat az egyház szervezetéről és igazgatásáról szóló 2005. évi IV. törvény 104. § (5) bekezdés a-b) pontja alapján kéri az érintetteket, hogy jelentéseiket a 2024. februári, illetve májusi ülésszakon e feladat komolyan vételével, jövőorientáltan tegyék meg. Felkéri

a) az országos tisztségviselőket, hogy a jelen választási ciklus lezárásaként tartandó éves beszámolójukban a munkaági, helyi és országos tapasztalatok felhasználásával tegyenek javaslatot azoknak az elemzési, döntéshozatali, egyházkormányzati teendőknek a meghatározására, amelyek az országos népszámlálási és az egyházi népmozgalmi adatokból következnek;

b) a jövő évben esedékes tisztújításra készülő jelölteket, hogy fogalmazzák meg az egyház missziós szolgálatára és szervezeti felépítésére vonatkozó javaslataikat a népszámlálás eredményének fényében;

c) Fábri Györgyöt, hogy az a) pontban írtak figyelembevételével terjesszen javaslatot a zsinat 2024. májusi ülészaka elé egy olyan – általa vezetett – munkacsoport létrehozására és összetételére, amely adatelemző és javaslattevő munkát végez, és előterjesztést készít a – már új összetételű – zsinat 2025. februári ülészakára;

d) az országos elnökséget és a zsinat elnökségét, hogy a májusban esedékes cikluszáró jelentésükben az ismert adatok és tények alapján értékeljenek és tegyenek javaslatot az újonnan alakuló zsinatnak az egyház jövőjéért felelős folyamatok folytatására és megfelelő döntések meghozatalára.

e) továbbá indítványozza, hogy az egyházközségek, egyházmegyék és egyházkerületek rövid-, közép-, és hosszú távú tervet készítsenek annak érdekében, hogy a népszámlálásban megismert tendenciák kezelésére valós megoldásokat kínáljanak.

Felelős: zsinati elnökség, illetve Fábri György

Határidő: 2023. december 15., illetve 2024. április 30.

Költségvetés 2024: több bevétellel számolnak

A harmadik ülésen két téma került napirendre, ezeket külön-külön tárgyalta a zsinat. A Zelenka Pál Evangélikus Szolidaritási Alapról szóló 2013. évi III. törvény módosításának alapjául Gabnai Sándor beadványa szolgált, amelyben a lelkészek számára felvehető lakhatási támogatás összegének emelését szorgalmazta. Csorba Gábor, az országos iroda gazdasági osztályának vezetője ennek nyomán arra tett javaslatot, hogy a törvényben ezentúl csak a támogatás tényét és feltételrendszerét rögzítsék, a támogatás összegét pedig a mindenkori egyházi költségvetési törvény szabályozza. Ily módon 2024-ben a támogatás összege – attól függően, hogy a kérelmező ezt megelőzően részesült-e már lakhatási támogatásban, vagy sem – bruttó három-, illetve másfél millió forint lesz. A törvény módosítását a zsinat egyhangúlag elfogadta.

Egyházunk 2024. évi költségvetési törvényének tárgyalásához Pröhle Gergely országos felügyelő mutatott rá a súlypontokra. Említette az egyszázalékos adófelajánlásokból származó bevétel növekedését és ezzel összefüggésben a lelkészi illetmény huszonöt százalékos emelését. A Magyarország kormányával kötött megállapodásból fakadó vállalások teljesítése kapcsán arról szólt, hogy két új helyszínen, Sopronban és Bakonycsernyén kezdődnének meg az óvodafejlesztési programmal összefüggő munkálatok; az ehhez szükséges egymilliárd forintot előfinanszírozással biztosítanak az oktatási intézményi tartalékalapból. Az ifjúság és elköteleződés tematikus éve mellett előrevetítette, hogy 2030-ban emlékezünk majd az *Agostai hitvallás* kiadásának ötszázadik évfordulójára, és szükségesnek érzik a cikkelyek mai nyelven történő, korszerű értelmezését, és továbbra is fontosnak tartják, hogy addigra megjelenjen a megújult *Evangélikus énekeskönyv*. A 2024. évi költségvetésben ezekre a célokra is külön összegeket különítettek el.

Az előterjesztés kiegészítéseként Csorba Gábor külön is felhívta a figyelmet egyes költségvetési sorokra, majd ismertette a tervezett főösszegeket: 2024-ben 6,2 százalékkal több bevételre, negyvenkétfemilliárd-kétszázhatvannyolcmillió-négyszázezer forintra számítanak, a kiadási oldalon pedig negyvennégyemilliárd-ötszázötvennyolcmillió-háromszázezer forint szerepel, amely 4,7 százalékkal kevesebb az ez évinél.

A hozzászólások során Andorka Gábor és Tölly Balázs annak adtak hangot, hogy miért az oktatási intézményi tartalékalapból kívánja előfinanszírozni az egyház az óvodafejlesztési programot. Tölly Balázs emellett kiemelte a Sztéhlo-iskola ingatlanberuházására elkülönített több mint egymilliárd forintot, és ennek kapcsán felidézte, hogy annak idején, amikor az intézmény átvételéről kellett dönteni, többen pont az épület állaga miatt elleneztek azt.

A 2024. évi költségvetést tartalmazó törvényt végül harmincnégy igen, három nem, illetve egy érvénytelen szavazattal, három tartózkodás mellett fogadta el a zsinat.

Tematikus év: fókuszban az ifjúság

2024 egyházunkban – az idej, a konfirmációt fókuszba állító tematikus évre épülve – az ifjúság és az elköteleződés éve lesz. Az ezzel kapcsolatos tervekről a negyedik ülés keretében Szidoly Roland, az országos iroda gyülekezeti és missziói osztályának osztályvezető-helyettese, a gyermek- és ifjúsági munkaág vezetője számolt be a zsinatnak.

A tematikus év mottójául Jézus kijelentését választották: „*Én vagyok az út, az igazság és az élet...*” (Jn 14,6) Az előkészületekért felelős munkacsoport számos kiadvány és segédanyag megjelentetését, illetve program lebonyolítását tűzte ki célul – korántsem melleleg jövőre Szélrózsa ifjúsági találkozó is lesz –, de forgatnak majd rövid teológiai ismeretterjesztő videókat is, fejlesztik a *Zarándokének* applikációt, kidolgozzák egy új szabadulószoza koncepcióját, valamint *Teo-caching* néven egy országos hatókörű, élményközpontú természetjáró játékkal is készülnek.

Mindezek összköltsége 156 millió 600 ezer forint. Ennek kétharmadát a központi keret azon sorai fedezik, amelyek évről évre szerepelnek az MEE költségvetésében. A kifejezetten a tematikus év kapcsán felmerülő költségek 24,5 millió forintot tesznek ki. Emellett további 33,7 millió forintot – ezen belül a Szélrózsa esetében valamivel több mint 24 millió forintot – a résztvevők hozzájárulásaiból remélnék.

A hozzászólások során kérdésként merült fel, hogy tervezik-e ifjúsági énekeskönyv megjelentetését, továbbá találkozót az ifjúsági zenét játszó együtteseknek. Többen hiányolták az előterjesztésből azt, hogy miképpen fogja megerősíteni a tematikus év a gyülekezeti bázist, illetve hogyan fogja segíteni azok elérését, akiket korábban bármilyen okból nem sikerült megszólítani az egyháznak. Felmerült egy olyan adatbázis igénye, amelyben a gyülekezeteinkben megkereszteltek, illetve konfirmáltakat vagy akár az egyházzal bármilyen más módon kapcsolatba kerülőket regisztrálnák. Ennek kapcsán kérésként hangzott el az országos presbitérium felé, hogy járjon utána, miképpen lenne ez adatvédelmi szempontból megvalósítható.

A hozzászólásokra adott válaszaiban Szidoly Roland többek között kitért arra, hogy a jelen ciklus elején Grendorf-Balogh Melinda, a gyermek- és ifjúsági bizottság elnöke kutatást végzett a gyülekezetekben, és tervei szerint ezt a felmérést jövőre újra elkészíti; ebből támpontokat lehet majd nyerni arra vonatkozóan, hogy kik tartoznak ma fiatalként az evangélikus egyházhoz. Megerősítette azt is, hogy az országos egyház jelenleg nem tudja közvetlen módon – hanem csak a lelkészek, hitoktatókon, esetleg a gyülekezeti munkatársakon keresztül – elérni a fiatalokat.

Az ifjúsági könnyűzenei stratégia eddig elért eredményeiről Krámer György, az országos iroda igazgatója adott rövid tájékoztatást, és ugyanő a tematikus év felelősének Szidoly Ro-

landot javasolta. A zsinat elfogadta a jelölést, és egyhangú szavazással őt bízta meg a cselekvési terv végrehajtásával.

Diakóniai stratégia: hiányzó egyeztetések

[A zsinat február 25-én](#) elfogadta az egyház rövid- és középtávú fejlesztéseket meghatározó diakóniai stratégiáját, ezzel összefüggésben viszont szükségessé vált egyes törvényi helyek módosítása. Gregersen-Labossa Györgynek, a diakóniai bizottság elnökének a távollétében Kelemen Anna Gyöngy, az országos iroda diakóniai osztályának vezetője tárta a zsinat elé ezeket a pontokat az ötödik ülés során, előkészítő, elvi vita keretében.

Az első témakör a nyugdíjkorhatárt elért intézményvezetők foglalkoztatása volt. Az előterjesztő arra tett javaslatot, hogy a nem lelkészi végzettségű intézményvezetőknek is – hasonlóan lelkészi végzettségű kollégáikhoz – legyen lehetőségük plusz két évig tovább szolgálni, ha ehhez a fenntartó presbitériuma hozzájárul. A zsinat ezt az elképzelést egyhangúlag támogatta.

A személyi összeférhetetlenséggel összefüggésben arra hangzott el javaslat, hogy az intézményvezetők választásakor tekintettel kelljen lenni erre az aspektusra is. A gyakorlatban összeférhetetlenség leginkább akkor jelentkezhet, ha az egyházközségi fenntartású diakóniai intézménynek a gyülekezet lelkipásztora a vezetője. A hozzászólások során két gyökeresen eltérő álláspont bontakozott ki. Egyesek szerint a világi és az egyházi státusz egyidejű betöltése nem zárja ki egymást, belső intézményi szabályozással megoldható, hogy az ellenőrző funkciót, a panaszvizsgálást, jogorvoslatot igénylő feladatokat más részére delegálják, ráadásul ez a megoldás a nehezebb anyagi helyzetben lévő egyházközségek esetében a lelkész megtartásának is a záloga lehet. Mások szerint ugyanakkor egy ilyen helyzet munkajogi szempontból nonszensz, és „messze van a szakmától és a korrektségtől” is. Kelemen Anna Gyöngy válaszában elmondta, a gyülekezeti lelkészek megélhetésének szempontjait – értelemszerűen – nem vizsgálták, arra viszont van mód, hogy az egyes intézmények belső szabályozással kezeljék az összeférhetetlenséget. A zsinattól a tekintetben kért iránymutatást, hogy a jövőben ezt a szempontot rögzítsék-e a vonatkozó egyházi törvényben. A szavazás során – hat nem szavazattal, három tartózkodás mellett – a zsinat támogatta a javaslatot.

Az előterjesztés harmadik pontjában vázolt kérdéskör azért került a zsinat elé, mert a jelenleg belső jogi személyiség nélkül működő szolgáltatások az egyházközségek részeként működnek, és így a diakóniai tevékenységek működésének ellenőrzése nehézségekbe ütközik. A javaslat értelmében a jövőben minden, állami finanszírozásból működő diakóniai szolgáltatásnak az intézményekkel azonos módon kell működnie, szociális intézmények esetében úgy, hogy a fenntartó intézményt alapít, a családi bölcsődék esetén pedig úgy, hogy a fenntartó teljesíti azokat a feltételeket, amelyeket az intézményektől megkövetel az egyház. Utóbbiak tekintetében azért tennének kivételt, hogy a gyülekezeteket ne rettentsék el ennek a jelentős közösségépítő hatással bíró szolgáltatásnak a beindításától. A javaslatot a zsinat – egy nem szavazattal, öt tartózkodás mellett – megszavazta.

Az előterjesztés negyedik pontja a diakóniai tartalékalaphoz kapcsolódott. A zsinat elé tárt elképzelés szerint ehhez minden evangélikus fenntartású intézmény és szolgáltatás arányos módon kellene, hogy hozzájáruljon. Mielőtt az ülés keretében érdemben foglalkoztak volna a kérdéssel, az elnöklő Ittész András felhívta a figyelmet arra a beadványra, amely az előzetesen kiküldött anyag kapcsán érkezett, és amelyben az egyházközségi fenntartásban lévő diakóniai intézmények képviselői hiányolják a velük történő egyeztetést. Néhány hozzászólást és

a szavazást követően Ittész András az ülést berekesztette, azzal, hogy a javaslat érdemi tárgyalásához további előkészítő munka szükséges. Az előterjesztés másik három pontja kapcsán elkezdődhet a szükséges jogszabályi változtatások konkrét kidolgozása.

Lelkészutánpótlás: belső és külső elhívás

A lelkészképzés és a lelkészutánpótlás fejlesztésének szükségességéről és az ahhoz kapcsolódó szakmai, tartalmi, közegyházi és szervezeti lépések meghatározásáról még 2022 februárjában hozott határozatot a zsinat. Az év őszén megalakult a cselekvési terv kidolgozásával megbízott munkacsoport, első üléseiről a novemberi zsinaton már beszámoló is elhangzott. Idén februárban az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) rektorának tájékoztatója, éves jelentése kapcsán esett ugyan szó a kérdéskörrel, de érdemben most került újra a zsinat elé.

A hatodik ülés keretében tehát Németh Zoltántól, az országos iroda gyülekezeti és missziói osztályának vezetőjétől *Lelkészek lenni – teljes élet, teljes személyiség, teljes ember* címmel hangzott el beszámoló a lelkészutánpótlás-munkacsoport tevékenységéről. Az előterjesztő többek között külföldi példákkal illusztrálta, miképpen irányítják a figyelmet a lelkészi pálya szépségeire, illetve milyen alternatív megoldásokkal élnek, így például a lelkészek munkatársi közösséget alakítanak egy-egy körzetben a szolgálatok lefedésére.

Vázolta a munkacsoport belső dilemmáját: hogy nem szentségtörés-e beavatkozni a lelkészi elhívásba, azt kampánnyal támogatni. A kétség feloldására az osztályvezető Joseph Stump (1866–1935) egyesült államokbeli rendszeresteológia-professzort idézte – „...a lelkészi elhívásra nincs belső elhívás, csak az egyház külső elhívása” –, valamint Luther nyomán arról szólt, hogy az isteni elhívás végső soron egyetemes, a keresztyén életre, az istenkapcsolatra, a hit megélésére vonatkozik, és mindenkinek szól. Az egyház ezeket a belsőleg elhívott embereket hívhatja lelkészi szolgálatra.

Az előzetesen kiküldött anyagban tizennyolc pontban sorolták fel, hogy a „helyet készíteni Isten cselekvésének” bonhoefferi elv szellemében milyen kérdések szorulnak további átgondolásra, és mely területeken, illetve szereplők között szükséges összehangolni az együttműködést.

Az előterjesztést Finta Gergely, az EHE zsinati küldöttje a lelkészképzés aktualitásaival egészítette ki.

A hozzászólások során egyházvezetői részről többen is hiányérzetüknek adtak hangot. Fabiny Tamás elnök-püspök arra kérdezett rá, hol akadt el az elmúlt években a lektorképzéssel kapcsolatos gondolkodás, illetve hogy a munkacsoport áttekintette-e, miképpen foglalkozik ezzel a témával az idén pont a lelkészi hivatást fókuszba állító Magyarországi Református Egyház. Fábri György, az Északi Egyházkerület felügyelője azt kifogásolta, hogy nem készült el „a lelkészutánpótlás rekrutációtényezőinek mélyreható vizsgálata”, amelynek szükségességét még a 2022. februári zsinati határozatban rögzítették. Pröhle Gergely országos felügyelő pedig úgy fogalmazott, hogy módszertani sillabuszt várt volna a tekintetben, hogy az iskola-lelkészek – és ugyanígy a gyülekezetben szolgáló, ifjúsági csoportokkal kapcsolatban álló lelkészek is – milyen konkrét módon ajánlják a rájuk bízott fiatalok figyelmébe a teológiát.

Németh Zoltán a válaszában úgy fogalmazott: a munkacsoport szerint szemléletváltásra van szükség, ezért azt javasolja, ne elvárások fogalmazódjanak meg az előbb említett szereplők felé, hanem az országos egyház hívja együttműködésre őket a cél elérése érdekében.

Mindezek nyomán végül a zsinat – egyhangúlag – arról hozott határozatot, hogy „a munkacsoport – egyeztetve az egyes egyházkormányzati szintek felelőseivel – készítse el az országos cselekvési tervet, továbbá segítse, koordinálja és motiválja az anyagból következő lokális cselekvési terv felállítását”.

Folytatása következik

A hetedik ülés tárgya az egyház intézményeiről szóló 2005. évi VIII. törvény egyes pontjainak módosítása volt. Erre azért volt szükség, hogy az Evangélikus Országos Gyűjtemény mindenkorai igazgatója egységesen gyakorolhassa a munkáltatói jogokat az intézmény alkalmazottjai fölött.

A nyolcadik ülés keretében a Magyarország kormánya és a Magyarországi Evangélikus Egyház között megkötött megállapodás időarányos végrehajtásáról hangzott el tájékoztatás. Fabiny Tamás elnök-püspök és Pröhle Gergely országos felügyelő a veszprémi és a kelenföldi óvoda alapköveteléről, valamint a piliscsabai templom felszenteléséről adott hírt.

A zárszóban Abaffy Zoltán, a zsinat nem lelkeszi elnöke 2024. február 24-re tűzte ki a következő ülészak időpontját. Előrevetítette, hogy akkor az országos tisztségviselők, a májusi ülészakon pedig az országos és a zsinati elnökség tagjai teszik majd meg éves beszámolóikat, illetve összegzik a hatéves zsinati ciklus eredményeit, továbbá megfogalmazzák, milyen elvárásaik vannak a Magyarországi Evangélikus Egyház következő hat éve tekintetében.